

ZVÍŘECÍ OBYVATELÉ

Místo realizace: HRUBOSKALSKÉ SKALNÍ MĚSTO

Termín realizace: ÚNOR

Téma: pobytové stopy zvířat žijících ve skalním městě jako informace, že jsme na návštěvě „u nich“ doma

Hlavní sdělení:

Ve skalním městě žije více zvířat než ty, které běžně vidáme - důkazem o tom, že zde mají své domovy, jsou pro nás pobytové stopy.

Vzdělávací cíle:

- ⊙ Žák dokáže v terénu najít různorodé pobytové stopy zvířat a některé z nich dovede i určit.
- ⊙ Žák si uvědomuje, že v přírodě je na návštěvě u zvířat doma a měl by se proto chovat ohleduplně.
- ⊙ Žák prohlubuje své vnímání přírody skalního města.

Anotace:

Žáci se před projektovým dnem **setkají ve škole se zoologem správy CHKO Český ráj**, který je seznámí se zvířaty Hruboskalska a jejich pobytovými stopami. Poté se vypraví do Hruboskalského skalního města, kde **hledají pobytové stopy v terénu**. Na vybrané místo **společně umístíme fotopast** – fotografie z ní dostávají žáci každý den ráno do školy.

Délka PD: 3 hod.

Harmonogram:

(15 min.) setkání v kempu, úvod	08:30 – 08:45
(50 min.) aktivita Společné hledání pobytových stop, instalace fotopasti	08:45 – 09:35
(15 min.) přestávka	09:35 – 09:50
(40 min.) aktivita Hledání pobytových stop ve skupinách	09:50 – 10:30
(60 min.) aktivita Magická místa + přesuny	10:30 – 11:30

Počet průvodců: minimálně 2 (2 vedoucí pracovních skupin při hledání pobytočných stop + umístění dopisu od ducha)

PŘÍPRAVA TŘÍDA:

- **SETKÁNÍ SE ZOOLOGEM:** Žáci absolvují 2 hod. výukový blok vedený zoologem CHKO Český ráj (Václav Luka), který promluví o zvířatech Hruboskalska a jejich pobytočných stopách.
- **HLEDÁNÍ POBYTOVÝCH STOP:** V následujícím týdnu mají žáci za úkol fotit pobytové stopy, na které narazili během svého volného času, sdílet je s pedagogem a zkusit určovat od jakého zvířete jsou. Lektor ekocentra je v případě potřeby nápomocen.
- **POMŮCKY NA PD:**
  - podsedák
  - teplé zimní oblečení
  - čaj v termosce

PŘÍPRAVA LEKTOŘI:

- zpětné vazby – tisknout, předat, vybrat
- fotopast – zkusit funkčnost, vybrat místo, pořídit návnadu
- dopis od ducha – připravit, umístit

AKTIVITY

Úvodní slovo v kempu

Lektoři s žáky proberou jejich unikátní nálezy pobytočných stop a společně zhodnotí, o jaká zvířata nejspíš šlo.

Aktivita 1: Společné hledání pobytočných stop a instalace fotopasti

místo: les nad kempem, za cestou - nad Kozákovskou loukou

časová dotace: 50 min.

cíl:

- ⊙ Žák dokáže v terénu najít/vidět pobytové stopy zvířat zde žijících.
- ⊙ **Žák si uvědomuje, že v přírodě je na návštěvě u zvířat doma a měl by se proto chovat ohleduplně.**

pomůcky:

- fotopast
- návnada - konzerva či granule pro kočky/psy (pozor!, co nejméně se jí dotýkat, aby nebyla cítit člověčinou)
- dopis od Ducha

Žáci s sebou: /

postup:

- na okraji lesa lektor s žáky probere pravidla, jak se správně chovat, abychom pobytové stopy neponičili, zvířata nevystrašili!
  - 1) nešlapeme do míst, kde můžou být otisknuté stopy
  - 2) jsme tiší
- lektor zdůrazní, že vcházíme zvířátkům do jejich „obývacího prostoru“, takže je na místě ohleduplnost
- skupina se pod vedením lektora vydá do lesa, žáci se zastavují s lektorem u pobytových stop a prohlížejí si je – lektor popisuje o jakou stopu se jedná a jaké zvíře ji na místě zanechalo
- lektor rozšiřuje vnímavost žáků
  - a) díváme se na zem:
    - ♣ okousané šišky – veverka
    - ♣ slehlá tráva (tzv. pekáč) – noclehárna srnky
    - ♣ ohlazené (obahněné) pařezy – drbání pro divočáky
    - ♣ okousané vršky stromků s pupeny – potrava srnek
    - ♣ zvířecí trus (nebo moč – značkování do sněhu), stopy, pírká, kostry
    - ♣ vývržky (produkt trávení) – sova
    - ♣ obydlí – mraveniště, vstupy do nor, pavučiny, atp.
  - b) díváme se na stromy:
    - ♣ šišky zastrkané do štěrbin v kůře (tzv. kovárna) – strakapoud
    - ♣ hnízda
    - ♣ díry v kmenu – datel, strakapoud, hmyz, atp.
- u malého lesního domečku lektor vysvětlí, jak funguje fotopast, poté ji umístí společně s žáky v terénu (ale pozor opatrně, abychom místo příliš nezatížili lidským pachem)
- fotografie z fotopasti chodí lektorům na mail a ti je posílají po dobu cca 14 dní každý den do školy nebo na web Střediska ekologické výchovy Český ráj, kam se škola může pravidelně dívat
- přesouváme se na místo, kde bude probíhat práce ve skupinách

Svačina, 15 min.

- ! Jeden z lektorů si během přestávky odskočí a zavěsí k cestě nad velrybu dopis od ducha.

Aktivita 2: Hledání pobytových stop ve skupinách

místo: rozcestíčko v lese nedaleko Velryby

časová dotace: 40 min.

cíl:

- ⊙ Žák dokáže v terénu najít různorodé pobytové stopy zvířat - dokáže odhadnout, které zvíře po sobě pobytovou stopu zanechalo.

- ⊙ **Žák si uvědomuje, že v přírodě je na návštěvě u zvířat doma a měl by se proto chovat ohleduplně.**

pomůcky:

Do skupiny:

- metr vysouvací
- lupa
- podložka
- papír
- tužka

- zvoneček

postup:

- Žáci se rozdělí do 4 skupin a každá skupina hledá pobytové stopy ve svém vymezeném území (kvartály rozdělené křížovatkou dvou cest), mají na to 20 min.
- Žáci si zapisují na papír, jaké pobytové stopy našli (tj. svůj odhad o co se jedná, velikost a četnost nálezů) a mají za úkol připravit si prezentaci svých nálezů
- lektoři migrují mezi skupinami a dělají podporu
- po 15 min. zazvoní zvoneček jako signál, že zbývá posledních 5 min.
- po 20 min. se všichni sejdeme na křížovatce a probíhá vyhodnocení, postupná prezentace výsledků ostatním skupinám:
  - a) kolik skupinky mají nálezů pobytových stop
  - b) největší záhada a zajímavost u každé skupinky (dle času se jdeme podívat všichni přímo na místo)
- následuje závěrečné shrnutí:

„Žije zde více zvířátek, než bychom si na první pohled pomysleli. Zkusíme společně spočítat, pro jaká všechna zvířata je toto (na první pohled možná prázdné místo) domovem?“

„Čekali jste, že uvidíte tolik pobytových stop? Zvířat tu žije hodně. My je nevidíme, ale oni o nás vědí. Nemůžou se bránit našemu vstupu... Co můžeme dělat, abychom k nim byli co nejvíce ohleduplní?“

Nekřičet, neničit jejich obydlí, uklízet po sobě odpadky, nestrašit je ohněm...
JSOU TO STEJNÁ PRAVIDLA, JAKO KDYŽ JDETE NA NÁVŠTĚVU
DOMŮ K LIDEM.

Ale my se můžeme postupně snažit i o něco více – naučit se splynout s přírodou, jako bychom tu ani nebyli. Máme na to nácvik na magických místech! To se hodí, obzvlášť pokud jdeme mimo turistickou trasu, kde

zvířata hledají klid od lidí. Pamatujte na vzkaz od ducha – zvířata, rostliny a další obyvatelé budou rádi za citlivé a ohleduplné bytosti..

Aktivita 3: Magická místa

místo: balvany napravo nad kamennými schody („Boulders“)

časová dotace: 30 min.

cíl:

- ⊙ **Žák prohlubuje své vnímání přírody skalního města.**

pomůcky:

- zvoneček
- mluvící šiška
- podsedák
- hodinky/mobil

žáci s sebou:

- podsedáky
- penál/tužka
- deník

postup:

Žáci se rozejdou najít si své místo, kde mohou chvíli o samotě a v tichosti rozjímat, pozorovat, či psát si do deníčku. Lektor doplní, že místo musí být poblíž – sejdeme se až zazvoní zvoneček. Aktivita začíná společným stažením opony mlčení. Na poprvé stačí, když děti na svých místech stráví 5 – 7 minut, podle počasí. Postupně se čas prodlužuje až na např. 15 - 20 min. Po návratu se děti mohou podělit o zážitek ze svých “magických” míst. V kruhu koluje mluvící předmět (šiška) a kdo ji má v ruce, může něco sdělit. Nebo nemusí.

ZÁVĚR

- předání dotazníků zpětné vazby
- krátce, co nás čeká příště a co je potřeba si připravit (téma voda - vhodné oblečení a boty - budeme se toulat kolem Sedmihorských pramenů)

Tento materiál vznikl za finanční podpory Libereckého kraje.

